

Vállalkozások és önkormányzatok szerepvállalása a helyi gazdaságfejlesztésben

Horváth Anna

DOI: 10.14267/VILPOL2025.05.11

A helyi gazdaságfejlesztés egyik központi eleme az önkormányzatok aktív szerepvállalása a vállalkozások környezetének javításában, amely többek között olyan feltételek megteremtését jelenti, amelyek elősegítik a cégek fennmaradását és fejlődését. Ilyen például az adminisztratív terhek csökkentése, a gyors és átlátható ügyintézés, vagy a helyi infrastruktúra fejlesztése. Mindez hozzájárul ahhoz, hogy a vállalkozások könnyebben boldoguljanak és hozzájáruljanak a helyi gazdaság és társadalom fejlődéséhez.

Az önkormányzatok elősegíthetik a vállalkozások hálózatosodását is. Helyi rendezvények, szakmai fórumok vagy üzleti találkozók szervezésével segíthetik a cégeket abban, hogy kapcsolatokat építsenek ki, partnereket találjanak és közös projekteket indítsanak. Az ilyen típusú támogatás különösen fontos a kisebb vállalkozások számára, amelyeknek gyakran nincs erőforrásuk széleskörű kapcsolatépítésre.

A vállalkozások és az önkormányzat közötti partnerség nemcsak gazdasági, hanem társadalmi előnyökkel is jár. Ha a cégek érzik, hogy a helyi vezetés figyel rájuk, támogatja őket, nagyobb eséllyel kötődnek a településhez, és hosszú távon is ott kívánnak működni. Ez a helyi munkahelyek megtartását, bővítését is elősegíti. Emellett a vállalkozások gyakran részt vesznek közösségi kezdeményezésekben, kulturális vagy sportesemények támogatásában, amely erősíti a település identitását és társadalmi kohézióját.

Az önkormányzat és a vállalkozások közötti partnerség egyik fontos területe a közös tervezés. A helyi gazdaságfejlesztési programok akkor lehetnek igazán sikeresek, ha figyelembe veszik a vállalkozások igényeit és tapasztalatait. Az önkormányzatok fórumok, szakmai tanácsadó testületek létrehozásával biztosíthatják, hogy a döntések a gazdasági szereplők valós szükségleteire reagáljanak.

Lényeges továbbá, hogy az önkormányzatok előnyben részesítsék a helyi gazdasági szereplőket, amikor csak lehetséges. Ezzel nemcsak a cégek fejlődését ösztönzik, hanem a településen belül tartják a megtermelt jövedelmet, ami erősíti a helyi gazdaságot. Ez a partnerség stabilabb, ellenállóbb közösséget épít.

A vállalkozások működésének önkormányzati támogatása egy kétoldalú, kölcsönösen előnyös kapcsolatot teremt. A vállalkozások gazdasági növekedést, adóbevételeket és munkahelyeket biztosítanak, míg az önkormányzatok a támogató környezet kialakításával hozzájárulnak adott térség fejlődéséhez. A partnerségi viszony tehát nem pusztán eszköz a gazdaságfejlesztéshez, hanem egy hosszú távú együttműködés alapja, amely a közösség egészének javát szolgálja.

A vállalkozások és a járások fejlettségének rendszeres a partneri együttműködések alapját jelenthetik. A mérési eredmények segítenek abban, hogy mindkét fél tisztábban lássa a gazdasági, társadalmi és infrastrukturális adottságokat, valamint azokat a tényezőket, amelyek fejlesztést igényelnek.

A vállalkozások számára a helyi fejlettségi mutatók iránytűként szolgálnak: megmutatják, milyen erőforrások érhetők el a térségben, mennyire biztosított a munkaerő-utánpótlás, illetve milyen infrastruktúra és szolgáltatások állnak majd rendelkezésükre. Ez segíti őket abban, hogy beruházási döntéseiket tudatosabban hozzák meg. További előnyt jelenthet, hogy a térség nyílt kommunikációja adottságairól, fejlettségi szintjéről bizalmat építhet a vállalkozásokban.

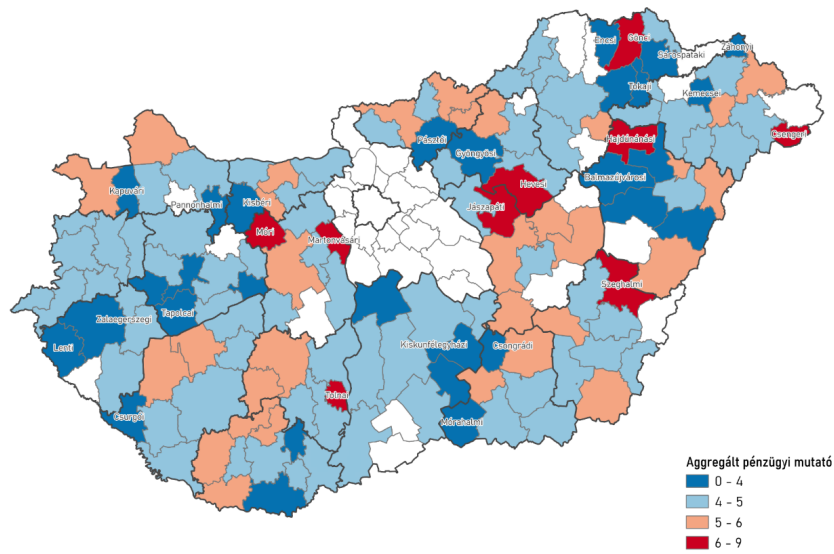
Az önkormányzatok oldaláról a vállalkozások gazdasági teljesítményének és igényeinek mérése lehetővé teszi, hogy célzottabb támogatást nyújtsanak. Például, ha az adatok azt mutatják, hogy a helyi vállalkozásoknak gondot okoz a képzett munkaerő hiánya, az önkormányzat az oktatási intézményekkel együttműködve szervezhet képzéseket. Ha a fejlettségi mutatók hiányos infrastrukturális hátteret jeleznek, akkor a fejlesztési forrásokat erre a területre lehet koncentrálni.

A közös mérési rendszer párbeszédet alakíthat ki a két szereplő között. A vállalkozások visszajelzései és az önkormányzati adatok összevetése segít feltárni azokat a területeket, ahol a legnagyobb szükség van közös beavatkozásra. Így a partnerség nem csupán formális együttműködés, hanem adatokon alapuló közös gondolkodás, amely növeli a döntések megalapozottságát és hatékonyságát. A helyi szint mellett a stratégiaalkotók számára is hasznos inputként szolgálnak az így kapott eredmények és tapasztalatok.

Összességében a fejlettségi mutatók rendszerszintű alkalmazása erősíti a vállalkozások és az önkormányzatok közötti együttműködést. A mérés révén közösen azonosíthatók a fejlesztési igények, pontosabban kijelölhetők a stratégiai irányok, és átláthatóvá válik a fejlődés folyamata. Ez nemcsak a helyi gazdaság versenyképességét növeli, hanem hozzájárul a közösség jólétéhez és hosszú távú fenntarthatóságához is.

Ezzel a céllal fogalmazódott meg a vállalkozásbarát index létrehozása, melyet a 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet és a megyei TOP100 vállalkozások pénzügyi mutatóit vizsgáló tanulmány alapoz meg. Előbbi a járásokat gazdasági-társadalmi fejlettségét (társadalmi és demográfiai helyzet, lakás és életkörülmények, helyi gazdaság és munkaerőpiac, infrastruktúra és környezet) vizsgálja, míg utóbbi a vármegyék legjobb 100 vállalkozásának versenyképességi mutatóit vizsgálja (jövedelmezőség, solvencia, likviditás, adósságszolgálat).

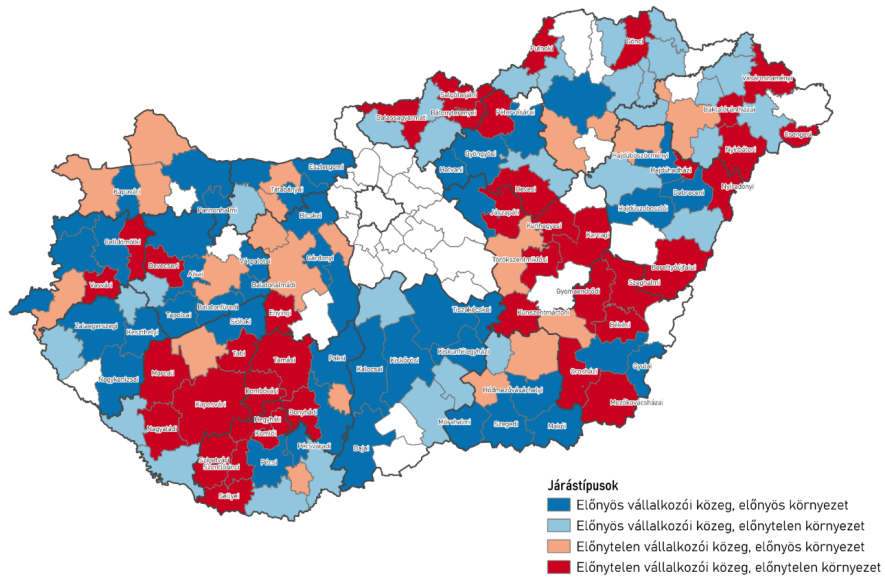
1. ábra: Aggregált pénzügyi mutató

Forrás: OPTEN, saját szerkesztés

Összevetve az aggregált pénzügyi mutatókat és a területi fejlettséget mutató komplex mutatóval, a következő képet kapjuk:

2. ábra: Járástípusok gazdasági és társadalmi fejlettség szerint

Forrás: OPTEN, saját szerkesztés

A térképen jól látható, hogy a Dél-Dunántúlon, illetve az Alföldön is jól lehatárolható, összefüggő válságterületek vannak, ahol sem a társadalmi viszonyok, sem a vállalkozások mutatói nem érik el az átlagot. Kevésbé egységes a mind pozitív társadalmi, mind vállalkozás szempontjából előnyös térségek elhelyezkedése, azonban jellemzően inkább a nyugati határ és Budapest környékén szaporodik meg a számuk. A szélsőértékek mellett fontos azonban azoknak a területeknek a vizsgálata is, ahol ellenkező irányba mozognak a társadalmi fejlettség mutatói és a vállalkozások teljesítménye: ezek területi mintázatot kevésbé mutatnak, azonban a jelenség mögött álló tényezők – akár kvalitatív – feltárása fontos inputként szolgálhatna a stratégiaalkotók számára.

A vállalkozásbarát index megalkotása során célunk ezeknek a különbségeknek a mélyebb feltárása: melyek azok a tényezők egy térségben, amelyek meghatározzák a vállalkozások versenyképességét, illetve hogyan mérhetjük ennek outputjaként a vállalkozások teljesítményét. A vállalkozásbarát index szerkesztése jelenleg is folyamatban van. Jelenlegi formájában azonban már tartalmaz több olyan szempontot, amelyek jól tükrözik egy település vagy térség vállalkozásbarát jellegét:

Vállalati jellemzők

- Vállalkozások mérete
- Vállalkozások honlapja
- Vállalkozások IT beruházásai és hitelstatisztikák
- Vállalkozások bruttó hozzáadott értéke (egy lakosra/foglalkoztatottra)
- Vállalkozások saját tőkéje, egy lakosra

Gazdasági jellemzők

- Ágazati felépítés
- Egy lakosra jutó SZJA adóalapot képező belföldi jövedelem
- Gazdasági civil szervezetek száma és aktivitása
- Ipari park megléte
- Területi kamarák megléte, átláthatósága
- Egy foglalkoztatottra jutó adóteher
- Adózás előtti eredményhez viszonyított adóterhelés
- Nagy integrátor vállalat megléte
- Vállalkozások túlélési aránya (1-3-5 év után)

Infrastruktúra

- Közszolgáltatások megléte (kórház, bölcsőde, óvoda, iskola, önkormányzat kezelésében lévő tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények)
- Saját járásszékhely elérési ideje közúton a leggyorsabb úton
- Önkormányzatok teljesítménye
- Digitális infrastruktúra megléte (5G, szélessáv)
- Helyi oktatási intézmények megléte, kínálata (szakképzés, felnőttképzés)

Demográfia

- Öregedési index
- Egy házi- és házi gyermekorvosra jutó lakos
- Regisztrált bűncselekmény, 1000 lakosra
- Természetes szaporodás, fogyás
- Belföldi vándorlási egyenleg